

Η αγάπη ως εικόνα της Αγίας Τριάδος

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1LfeBOc>]

Σήμερα, ας αφήσουμε στην άκρη τις δύο πρώτες μορφές αναλογίας και ας συγκεντρώσουμε την προσοχή μας στην τρίτη. Η θεία εικόνα εντός μας μπορεί να κατανοηθεί κατ' αρχάς ως η εικόνα του Χριστού του Δημιουργού Λόγου• εμείς οι άνθρωποι είμαστε λογικοί, προικισμένοι με πνευματική ενόραση, επειδή ακριβώς είμαστε πλασμένοι κατ' εικόνα του Λόγου. Ταυτοχρόνως η θεία εικόνα μπορεί εξίσου να κατανοηθεί και ως εικόνα του Θεού ο οποίος είναι Τριάς. Κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον, κοιτάζοντας και τον εαυτό μας, βρίσκουμε αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί αποτυπώματα ή ίχνη της Τριάδος. Οι Τριαδικές αναλογίες σε κάθε πρόσωπο παίρνουν δύο βασικές μορφές, είναι είτε *δια-προσωπικές* είτε *ενδο-προσωπικές*. Μπορούμε, δηλαδή, να παρομοιάσουμε την Τριάδα είτε με τις διαπροσωπικές σχέσεις εντός μιας πληθώρας ή μιας κοινωνίας προσώπων, αλλά μπορούμε να παρομοιάσουμε την Τριάδα και με την αλληλεπίδραση των δυνατοτήτων και ικανοτήτων εντός ενός και μόνον προσώπου.

Η διαπροσωπική προσέγγιση ξεκινά από την διαβεβαίωση ότι «Ο Θεός αγάπη εστί» (Α΄ Ιω. 4:8). Μεταξύ όλων των ανθρωπίνων εμπειριών που μπορούν να μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε την φύση του Θεού, η επαρκέστερη είναι η αίσθηση του αγαπάν και αγαπάσθαι• μόνο μέσα από την αγάπη και δι' αυτής προσεγγίζουμε εμείς οι άνθρωποι πλησιέστερα την περιοχή του Θεού. Η αγάπη προς τον εαυτό μας, η αγάπη του ενός, η απομονωμένη και εσωστρεφής δεν αποτελεί το πλήρωμα

της αγάπης. Η ανθρώπινη αγάπη, για να υπάρξει στην πληρότητά της, απαιτεί την παρουσία του άλλου, απαιτεί ένα «Συ» όπως και ένα «Εγώ». Αγάπη σημαίνει αμοιβαία αυτό-προσφορά. Σημαίνει δωρεά και ανταλλαγή, κοινωνία και σχέση.

Το δόγμα της Τριάδος μάς δεσμεύει να παραδεχθούμε ότι όλα αυτά ισχύουν και αληθεύουν, όχι μόνο για τους ανθρώπους, αλλά –με έναν απείρως υπερβατικό τρόπο- για τον ίδιο τον Θεό. Ο Θεός ως αγάπη δεν είναι μόνον αυτό-αγάπη αλλά αμοιβαία και κοινωνούμενη αγάπη. Εντός της θεότητας, υπάρχει προ πάντων των αιώνων μια τριπλή σχέση ενός Εγώ και ενός Εσύ, μία ατέρμων Τριαδική περιχώρησις. Ο Θεός δεν είναι μόνον μία ενότητα αλλά και μια ένωσις, όχι μόνον προσωπικός αλλά και διαπροσωπικός. Η θεία απλότης είναι μία σύνθετος απλότης. Τα τρία Πρόσωπα της Αγίας Τριάδος είναι ενωμένα με τέτοιο τρόπο, ώστε η εσώτατα συναρμοσμένη ενότητά τους να μην καταστρέφει αλλά να ενισχύει τον διακριτό χαρακτήρα εκάστου.

Η διαπροσωπική αυτή προσέγγις, διά της οποίας παρομοιάζεται η Τριάς με πρόσωπα που ενώνει η αμοιβαία αγάπη, ανευρίσκεται κατά τον τέταρτο και πέμπτο αιώνα τόσο στην Ελληνική Ανατολή όσο και στη Λατινική Δύση. Είναι κατ' αρχάς μία προσέγγιση χαρακτηριστική των Καππαδοκών Πατέρων, οι οποίοι αντιλαμβάνονται την Θεία Τριάδα με όρους κοινωνίας: «Εν τη κοινωνία της θεότητος εστίν η ένωσις»[5].

Η ίδια διαπροσωπική προσέγγισης ανευρίσκεται και στην Λατινική Δύση, μία γενεά αργότερα από τους Καππαδόκες, στο έργο του Ιερού Αυγουστίνου *De Trinitate*. Είναι αλήθεια ότι τον Αυγουστίνο τον θυμόμαστε κυρίως για το ενδοπροσωπικό πρότυπο, το οποίο θα αναφερθούμε παρακάτω, στο οποίο ο Πατήρ, ο Υιός και το Πνεύμα παρομοιάζονται με τις ποικίλες εγγενείς πτυχές ενός και του αυτού προσώπου. Αλλά, πριν προχωρήσει σ' αυτές τις ενδοπροσωπικές αναλογίες, ο Αυγουστίνος προτείνει μία διαπροσωπική «Τριάδα αγάπης». Ο Θεός είναι αμοιβαία αγάπη: Ο Πατήρ είναι ο αγαπών (*amans*), ο Υιός είναι ο Ηγαπημένος (*quod amatur*) και το Άγιο Πνεύμα είναι ο αγαπητικός σύνδεσμος (*vinculum amoris*) που ενώνει τον Πατέρα και τον Υιό.[6] Είναι αλήθεια ότι ο Αυγουστίνος αφιερώνει σχετικά λίγες γραμμές στην διαπροσωπική αυτή αναλογία και περνά γρήγορα στις αναλογίες του ενός προσώπου, για τις οποίες έχει πολύ περισσότερα να πει. Ωστόσο, έχει σημασία να πούμε ότι προς το τέλος του έργου του *Περί Τριάδος* επιστρέφει στην εικόνα αυτή της αμοιβαίας αγάπης και προτείνει ότι, μεταξύ όλων των διαφορετικών παρομοιώσεων της Τριάδος, αυτή είναι ενδεχομένως η λιγότερο ανεπαρκής[7]. Στο σημείο αυτό ας προσέξουμε τον ιδιαίτερο σύνδεσμο που ο Ιερός Αυγουστίνος εδραιώνει μεταξύ του τρίτου Προσώπου της Τριάδος και της αγάπης.

[Συνεχίζεται]

[5] Μεγάλου Βασιλείου, *Εις το Άγιον Πνεύμα* 18:45 ((PG: 32 149C).

[6] *De Trinitate* VIII, 14 (x).

[7] *De Trinitate* XV, 10 (vi).